

Høring – NOU 2016:22 – Aksjelovgivning for økt verdiskapning

Vi viser til Nærings- og fiskeridepartementets høringsbrev av 24.10.2016 med forslag til endringer i aksjelovgivningen.

Saken er behandlet av Regnskap Norges fagutvalg.

Det er oppløftende å lese utvalgets overordnede målsetning for arbeidet når det innledningsvis skriver at:

«Utvalget har i sine vurderinger langt vekt på at kostnader knyttet til rapportering og intern organisering i selskapene bør begrenses. Dette bør skje slik at lovgivningen også ivaretar samfunnets behov for at aksjeselskaper har samme rammevilkår som gir grunnlag for tillit hos kunder, leverandører, investorer og offentlige myndigheter.»

Regnskap Norge støtter de ovennevnte betraktninger som på mange måter forklarer hvorfor dette arbeidet også er krevende.

Nedenfor følger våre kommentarer til de viktigste forslagene.

Elektroniske løsninger

Lovgivningen generelt bør være tilpasset den tiden vi er inne i på best mulig måte. Dagens kommunikasjon og samhandling skjer i stor grad gjennom elektroniske løsninger som ny teknologi tilrettelegger for. Oppbevaring av selskapsdokumentasjon på papir er primært begrunnet med notoritet. I dag oppleves det både tungvint og uhensiktsmessig å utarbeide selskapsdokumentasjon på papir, og åpning for at dette kan skje elektronisk støttes.

Signering av selskapsdokumentasjon kan i mange tilfeller ta mye tid, for eksempel når personene som skal underskrive bor på ulike steder. På samme måte tar det også tid å rette opp i

dokumentasjon der feil eller mangler oppdages i ettertid. Regnskap Norge er derfor også positive til forslaget om at selskapsdokumentene kan signeres elektronisk.

Oppbevaringstid

Regnskap Norge har vært en forkjemper for redusert oppbevaringstid av regnskapsmateriale. Et av argumentene for å redusere oppbevaringstiden er at kostnadene ved å oppbevare dette materialet, langt har overgått nytten. Eller for å si det på en annen måte, regnskapsmateriale eldre enn 5 år blir sjeldent eller aldri benyttet verken av selskapene selv eller av myndighetene i forbindelse med kontroll.

Det er vår vurdering at det vil være en forenkling og en kostnadsbesparelse for næringslivet dersom plikten til å oppbevare selskapsdokumentasjon ble redusert til 5 år. Vi kan heller ikke se at nytten ved å oppbevare disse dokumentene i 5 år er særlig stor. I tillegg ville vi ved en redusert oppbevaringstid fått enklere regler. Regnskap Norge mener derfor at 5 års oppbevaringstid også er tilstrekkelig for selskapsdokumentasjon.

Kommunikasjon mellom selskap og aksjonær

Elektronisk kommunikasjon fra offentlig sektor er i dag standard. Det trekkes i retning av at det samme bør gjelde for aksjeselskapene. Utvalget foreslår å oppheve § 18-5 og heller innta en ny bestemmelse i § 1-6 som skal være nøytral med hensyn til bruk av media. Regnskap Norge mener at utvalget her burde gått lenger og heller vedtatt en hovedregel om bruk av elektronisk kommunikasjon, med unntak for de tilfellene der aksjonærene blir enige om noe annet. På denne måten ville også lovteksten tatt til orde for en kommunikasjonsform som var mer fremtidsrettet.

Stiftelse av aksjeselskap

Standardformular for stiftelse av aksjeselskap bør videreføres.

Minstekrav til vedtekter

Antall styremedlemmer

Selskapets rett til å kunne velge antallet styremedlemmer innenfor lovens ramme (aksjeloven § 6-1) uten at det medtas som en opplysningsplikt i vedtektene, bør videreføres.

Flere daglige ledere

For regnskapsbransjen spesielt, er det av stor betydning å kunne videreføre retten til å kunne velge to daglige ledere. Dette fordi regnskapsførerloven § 6 oppstiller som vilkår at daglig leder også må være autorisert regnskapsfører. I erkjennelsen av at den autoriserte ikke nødvendigvis er det beste lederen, er det viktig for regnskapsbransjen å kunne videreføre retten til å ha to

daglige ledere. Det bør ikke skje innskrenkninger i dette regelverket uten at det eventuelt samtidig gjøres endringer i regnskapsførerloven § 6.

Regnskap Norge mener at det er tilstrekkelig å opplyse om daglig leder(e) i stiftelsesdokumentet. Dersom den nåværende opplysningsplikten fjernes fra vedtektene, vil dette være en forenkling som Regnskap Norge støtter.

Forretningskontor

Opplysninger om aksjeselskapets forretningskontor er blant annet pålagt registrert i medhold av foretaksregisterloven § 3-1, enhetsregisterloven § 6, jf § 5 annet ledd, og i regnskapsloven § 3-3.

Regnskap Norges mener at opplysninger om forretningskontor for aksjeselskaper er tilstrekkelig opplyst om i andre registre, og at det derfor ikke bør være et krav om at dette også må opplyses om i vedtektene.

Skatteetatens rett til å ilegge gebyrer ved manglende eller forsinket rapportering tilsier at selskapene, i fremtiden, uansett vil bestrebe seg på å oppgi korrekt og ajourført kontaktinformasjon. Dette nye regelverket tilsier at det vil bli enkelt å finne kontaktinformasjon til de ulike aksjeselskapene.

Det har frem til i dag vært gjennomført flere kommune-sammenslåinger. Det samme antas å ville skje i tiden fremover. Som et resultat av dette blir svært mange aksjeselskaper stående med feilaktig kommune i sine vedtekter. Det vil være unødvendig og byråkratisk å ha regler som pålegger alle de berørte aksjeselskaper å endre vedtektene. Av den grunn haster det med å få vedtatt denne endringen i regelverket.

Selskapets virksomhet

Regnskap Norge mener det er unødvendig at selskapets virksomhet skal fremgå av vedtektene. Vår erfaring tilsier at denne opplysningen verken fungerer som en beskrankning eller beskyttelse for minoritetsaksjonærene, samtidig som den heller ikke har innvirkning på styrets ansvar. Selskapets virksomhet er pliktig å oppgi i samordnet registermelding til Brønnøysund i medhold av enhetsregisterloven. Dette kravet bør være tilstrekkelig i forhold til hva slags type virksomhet som drives. Kravet om at dette også bør fremgå av vedtektene bør etter Regnskap Norges vurdering fjernes.

Kravet til minste aksjekapital

Regnskap Norge er enig med utvalget når det vises til reduksjoner i kravet til aksjekapital som viktigste begrunnelse for at antallet NUF er redusert fra 17 184 pr. 31.12.2011 til 9 150 pr. 31.12.2015. Utviklingen er både fornuftig og gledelig. Det bør etter Regnskap Norges vurdering ikke være en aktuell problemstilling å øke kapitalkravet.

Spørsmålet er heller motsatt, vil en reduksjon av kapitalkravet ha en positiv effekt på antallet virksomheter som velger AS-formen fremfor NUF, og vil AS-formen likevel kunne fremstå som like attraktiv og tillitsvekkende?

Regnskap Norge er usikre på virkningene av et redusert kapitalkrav. Som redegjort for av utvalget er kapitalkravene til denne type selskaper i Europa gjennomgående lavere enn for norske aksjeselskaper. Det bør etter Regnskap Norges vurdering foreligge viktige argumenter for å kunne akseptere å ha andre regler i Norge. Samtidig er det vår vurdering at det er viktig at aksjeselskapenes anseelse og status opprettholdes og at denne selskapsformen forblir en attraktiv og tillitsvekkende virksomhetsform både for virksomhetsutøvere og for deres kunder og leverandører. Ved etablering av et aksjeselskap koster det opp mot kr 10 000 bare å få registrert selskapet. Som utvalget gir uttrykk for har kapitalkravet ingen sammenheng med selskapets soliditet.

Regnskap Norge har ikke erfaringer med at nåværende kapitalkrav har fungert som en etableringshindring. De virksomhetsutøvere som ønsker å starte virksomhet gjennom AS har få eller ingen utfordringer med å fremskaffe kr 30 000.

Kapitalkravet kan etter vår vurdering ha indirekte sammenheng med selskapets seriøsitet, ved at lavere kapitalkrav vil gjøre det lettere å etablere aksjeselskaper uten at dette er tilstrekkelig gjennomtenkt. En fare er for eksempel at de virksomhetsutøvere som har uærlige hensikter lettere vil kunne stifte mange AS i håp om å etablere uoversiktlige nettverk som er bedre egnet for skatte- og avgiftsunndragelser. Blir den økonomiske terskelen for å velge AS for lav, kan en uheldig konsekvens også bli at virksomhetsutøver ikke velger den økonomisk mest optimale virksomhetsformen. Regnskap Norges erfaring er at dagens kapitalkrav fungerer bra og at 30 000-kroners grensen på en positiv måte påvirker næringsdrivende til å tenke seg om før de velger virksomhetsform.

På bakgrunn av ovennevnte mener Regnskap Norge at det vil være uheldig å redusere kapitalkravet.

Plikt til å utarbeide åpningsbalanse

Regnskap Norge har ikke erfaringer med at åpningsbalansen har blitt benyttet i forbindelse med kontroll fra skatteetaten. Åpningsbalansen er så langt vi kjenner til heller ikke særlig nyttig for selskapet, aksjonærene, aksjeselskapets kreditorer eller andre. Regnskap Norge støtter derfor forslaget om å fjerne dette kravet.

Stifternes og styrets plikt til å utarbeide redegjørelser

I motsetning til for åpningsbalansen, mener Regnskap Norge at det er nyttig og fornuftig å videreføre et krav om redegjørelse ved tingsinnskudd både ved stiftelse, kapitalforhøyelse, fusjon og fisjon.

Det er mange grunner til at det kan være utfordrende å innhente styremedlemmers underskrifter. Av den grunn støtter vi også at daglig leder eller annen navngitt person som selskapet har gitt fullmakt, kan undertegne redegjørelsene.

Elektronisk generalforsamling

Regnskap Norge ser mange fordeler med å åpne opp for at generalforsamlingen kan avholdes elektronisk. Slik vi forstår utvalgets innstilling bør styret være rett organ til å foreslå elektronisk behandling. Videre mener utvalget at både aksjonærer, styremedlemmer, daglig leder og revisor, alle skal kunne kreve fysisk møte. Så lenge de nevnte personer står fritt til å kreve at møtet avholdes fysisk, mener Regnskap Norge at det er fornuftig å åpne opp for elektronisk avholdelse av generalforsamlingen.

Adgang til å ha flere daglige ledere

For regnskapsforetak med færre enn 20 ansatte er det av stor betydning å kunne videreføre aksjelovens regler om å kunne ha 2 daglig ledere. Vi kan ikke se at det er behov for å utad, gjennom vedtektene, å opplyse om hvorvidt daglig leder skal kunne opptre kollektivt eller ikke. Forholdet bør være opp til aksjeselskapet å regulere og vi er derfor positive til at aksjeloven § 6-2 første ledd, tredje setning fjernes.

Regnskap Norge er også positive til at det lovreguleres at styrets leder opptrer som daglig leder i selskap som ikke har daglig leder. På denne måten fjernes en eventuell usikkerhet med hensyn til hvem styreleder representerer i disse typetilfellene.

Bør generalforsamlingsbeslutninger kunne treffes av styret?

Under forutsetning av at alle aksjonærene er medlemmer av styret mener Regnskap Norge at det bør åpnes for at styret delegeres den beslutningsmyndighet som tilligger generalforsamlingen. Vi kan ikke se at det er gode argumenter for at generalforsamlingen må fatte visse vedtak, når samme myndighet enstemmig er enige om at beslutningene kan overlates til styret.

Regnskap Norge mener at forholdet mellom styret og generalforsamlingen bør utredes ytterligere og at det her er behov for forenklinger som kommer de minste aksjeselskapene til gode.

Styrets handleplikt

Regnskap Norge mener at dagens regler om krav til minste aksjekapital bør videreføres med kr 30 000. Dersom utvalgets forslag om å redusere kapitalkravet til kr 1 vedtas, vil reglene om handleplikt ved tap av halve aksjekapitalen ikke lenger være hensiktsmessige og aktuelle. Aksjekapitalen er som kjent dårlig egnet som målestokk for virksomhetens egenkapital og Regnskap Norge mener derfor at uforsvarlig lav egenkapital bør være tilstrekkelig og god målestokk for når handleplikten inntreffer. Utvalget argumenterer for at lovteksten ikke bør endres

til «reell» egenkapital fordi samme uttrykk er benyttet andre steder i loven, der man med egenkapital utvilsomt mener reell egenkapital, og ikke den bokførte.

Regnskap Norge mener at det vil være klargjørende for selskapets styrende organer og andre, om reell egenkapital hadde vært presisert i loven. Vi mener på generelt grunnlag at det er fornuftig at lovteksten er mest mulig beskrivende og selvforklarende, der dette kan gjennomføres uten at lovteksten blir for omfattende i omfang. Vi foreslår derfor at ordlyden endres til reell egenkapital. I den grad samme begrep er benyttet andre steder i aksjeloven og man også her mener «reell egenkapital», bør en også endre lovteksten disse stedene slik at loven blir mest mulig presis.

Aksjeloven § 3-8

Regnskap Norge vil bekrefte at det også er vår erfaring at aksjeloven § 3-8 medfører betydelig merarbeid og at dette er et område som volder aksjeselskapene problemer i praksis.

Vi støtter utvalgets forslag om å lempe på kravene for avtaler mellom nærstående. Det viktigste ved avtaler mellom nærstående er at aksjonærene blir informert om transaksjonene tidligst mulig, og at de deretter kan gjøre innsigelser eller etterspørre informasjon om transaksjoner som aksjonærene finner det nødvendig å undersøke nærmere. Allmennheten bør på sin side få tilstrekkelig med informasjon om denne type transaksjoner gjennom selskapets regnskaper. Dette under forutsetning av at ny bestemmelse om regnskapsplikt § 6-28 vedtas.

Ved å fastsette en nedre grense på kr 500 000 for transaksjoner som er meldepliktige samtidig som det over denne beløpsgrensen gjelder en terskelverdi på 2,5% av selskapets balansesum, vil mange avtaler mellom nærstående i små og mellomstore selskaper ikke lenger bli meldepliktige. Regnskap Norge kan ikke se at de foreslåtte endringer vil kunne ramme kreditorer eller aksjonærer så urimelig at forslaget ikke bør gjennomføres.

Kontrollmyndighetene med skatteetaten i spissen vil høyest sannsynlig protestere mot dette endringsforslaget. Regnskap Norge kan se at endringen medfører utfordringer for kontrollmyndighetene. Det er vår vurdering at virksomhetens eventuelle opplysningsplikter, dokumentasjonskrav eller plikt til å få bekreftet verddivurderinger bør følge av andre regler og ikke som en del av aksjeloven.

Revisjonsplikt

Regnskap Norge forstår utvalgets begrunnelse for ikke å øke terskelverdiene for hvilke selskaper som kan fravelge revisjon, primært begrunnet med at det er få selskaper over dagens terskelverdier som ville benyttet seg av fravalg. I tillegg vil en økning av terskelen for driftsinntekter kunne åpne for at særlig næringer med høy risiko for skatte- og avgiftsunndragelser også fravelger revisjon.

Regnskap Norge mener at sistnevnte påstand bør dokumenteres og at det deretter bør foretas en kost/nytte vurdering av om revisjonsplikten som rammer generelt, er hensiktsmessig å videreføre. Det bør etter vår vurdering underbygges at norske virksomheter er i en særstilling

dersom vi skal velge andre regler enn det som gjelder for de fleste landene i Europa. I denne forbindelse bør det også utredes om revisjonsplikts grensene kan vedtas økt kun for de næringer som ikke er i høyrisiko for skatte- og avgiftsunndragelser.

Revisjonsplikt for morselskap

Regnskap Norge har helt siden revisjonsplikts grensene ble innført argumentert for at morselskap i konsern burde kunne fravelge revisjon under forutsetning av at mor-datter samlet sett kommer inn under dagens terskelverdier. Vi kan ikke se gode argumenter for at mor-datter konstellasjonen alene tilsier annen kontroll enn det som gjelder for tilsvarende type virksomhet drevet gjennom ett aksjeselskap.

Et faktum er at lovgiver for noen år siden også inviterte til å etablere såkalte e-selskaper. Dette skjedde ved at det skattemessig ble gunstig å overføre aksjer fra personlig skattyter til dennes aksjeselskap som på denne måten ble virksomhetseierens holdingselskap. At disse holdingselskapene nå skal påføres ekstrakostnader gjennom revisjon er ytterligere et argument for å vurdere mor-datter samlet i forhold til revisjonsplikts grensene.

Beslutning om revisjon

Sett hen til antallet selskaper som fravelger revisjon bør hovedregelen for selskaper som faller innenfor terskelverdiene være at de aktivt må velge revisjon dersom de ønsker dette. Regnskap Norge kan ikke se at det er gode grunner som tilsier at dagens ordning bør videreføres, og støtter derfor forslaget om å endre disse reglene.

Særattestasjoner

Stiftelse med innskudd i penger

Utvalget uttaler at en bekreftelse av at aksjeinnskuddet er tilført selskapet har en viktig kontrollfunksjon. Regnskap Norge er til dels uenig i dette, særlig dersom en ser dette opp mot for eksempel kravet om forsvarlig egenkapital. Aksjekapitalen kan i teorien forbrukes (investeres) straks etter at den er innbetalt. Dersom aksjeinnskuddet ikke innbetales, vil styret være ansvarlig for tilsvarende beløp. Ved årsskiftet skal en eventuell manglende innbetalt aksjekapital også fremgå av noteopplysninger.

Utvalget konkluderer med at det ved stiftelse av aksjeselskaper hvor innskuddet utelukkende gjøres med penger, ikke skal stilles krav om en uavhengig bekreftelse av innskuddet hvis det samlede aksjeinnskuddet og eventuell overkurs ikke overstiger kr 100 000. Regnskap Norge støtter forslaget.

Hvis departementet mot formodning skulle konkludere med at reglene om pliktig bekreftelse av innskudd i penger skal videreføres, er det vår vurdering at innskuddet også bør kunne bekreftes av autorisert regnskapsfører.

Stiftelse med tingsinnskudd

Regnskap Norge har ikke erfaringer med at åpningsbalansen har vært særlig nyttig eller av stor verdi i forbindelse med kontroll eller bokettersyn fra skatteetaten eller andre. Dersom regler om åpningsbalansen videreføres bør kravet om revisjon av åpningsbalansen der tingsinnskuddet er av mindre verdi, fjernes.

Hva gjelder tingsinnskudd er det opp til stifterne å velge dette fremfor kapitalinnskudd. Etter Regnskap Norges vurdering vil det være fornuftig å ha krav om revisorbekreftelse av tingsinnskudd, når tingsinnkuddet er av en viss størrelse og selskapet for øvrig er revisjonspliktig eller frivillig har valgt å la seg revidere. For å få færrest mulig beløpsgrenser å forholde seg til mener Regnskap Norge at stiftelse med tingsinnskudd opp til kr 100 000 bør kunne gjennomføres uten at verdiene må bekreftes av revisor eller andre. Kompetent takstmann eller lignende bør foreta selve verddivurderingen, så blir det opp til revisor å bekrefte at dette er gjort på riktig måte og at verddivurderingen som legges til grunn ser rimelig ut.

For øvrig støtter Regnskap Norge utvalgets vurderinger om at nytteverdien av revisors uttalelse av åpningsbalansen er begrenset i selskaper som ikke er revisjonspliktige.

Kapitalforhøyelse med innskudd i penger

Denne type kapitalforhøyelser bør i selskaper som ikke er revisjonspliktig kunne bekreftes av finansinstitusjon eller andre herunder av autorisert regnskapsfører. Der selskapet er revisjonspliktig bør kapitalforhøyelser på mer enn kr 100 000 være pliktig å bekrefte av revisor.

Utvalget argumenterer for at det med en beløpsgrense på kr 100 000 vil kunne åpnes for omgåelsesmuligheter ved at det foretas flere kapitalforhøyelser. Regnskap Norge mener at dette bør kunne settes en effektiv stopper for dette ved å innta krav om maksimal kapitalforhøyelse over en nærmere bestemt periode, for eksempel 5 år. Dette bør etter vår vurdering utredes nærmere.

Kapitalforhøyelse med tingsinnkudd og særskilte rettigheter

Regnskap Norge støtter her utvalgets forslag og mener at det her er fornuftig og hensiktsmessig at verdien bekreftes av revisor.

Kapitalforhøyelse med gjeldskonvertering

Etter gjeldende rett bekrefter ikke revisor verdien av fordringen for aksjonæren som konverterer, Fordringen kan ha en reell verdi på kr 0, men like fullt få en revisorbekreftelse på at den gjeld som skal motregnes minst tilsvarer det avtalt vederlaget i aksjer.

Regnskap Norge mener derfor at det heller ikke er hensiktsmessig at kapitalforhøyelse med gjeldskonvertering skal bekreftes av revisor.

Kapitalforhøyelse gjennom fondsemisjon, kapitalnedsettelse til dekning av tap som ikke kan dekkes på annen måte, kapitalnedsettelse til utdeling og andre formål og fusjon uten kapitalforhøyelse

For alle de ovenfor nevnte kapitalendringene støtter Regnskap Norge utvalgets vurderinger og konklusjoner.

Kapitalnedsettelse til utdeling med videre

For selskaper som ikke har valgt revisjon bør det heller ikke være krav om revisjon av kapitalnedsettelser til utdeling og andre formål eller kapitalforhøyelser uten kapitalforhøyelse . Her støtter vi også utvalgets forslag.

Fusjon med kapitalforhøyelse

Regnskap Norge støtter forslaget.

Revisors møte med styret

Regnskap Norge mener det bør være opp til styret å bestemme på hvilken måte det er hensiktsmessig å avholde møtet med revisor. Det bør etter vår vurdering ikke gjelde andre eller strengere regler for møtet med revisor enn det som gjelder for styremøtet i sin alminnelighet.

Valg av avviklingsstyre

Regnskap Norge erfarer at i mange tilfeller så fortsetter det valgte styret også som avviklingsstyre der avvikling er aktuelt. Så langt styret informeres om sine plikter og gjeldende regler i forbindelse med avviklingen, mener vi at det er en god løsning om det åpnes for at opprinnelig styre også fortsetter som avviklingsstyre.

Krav til avviklingsbalanse

En revidert avviklingsbalanse er mer nyttig og relevant i forbindelse med selve beslutningen om å avvikle selskapet. Slik reglene lyder i dag med hensyn til tidspunktet for utarbeidelsen, synes kostnadene med å utarbeide en avviklingsbalanse ikke å stå i forhold til nytteverdien, verken for aksjonærer, kreditorer eller kontrollmyndighetene. Det er vanskelig å finne gode argumenter for å beholde kravet om avviklingsbalanse, særlig gjelder dette for selskaper som har fravalgt revisjon tidligere.

Regnskap Norge støtter forslaget om å oppheve aksjeloven § 16-6.

Endelig oppløsning og revidert oppgjør

Regnskap Norge er positive til å fjerne kravet om årsregnskap i avviklingsperioden.

For øvrig har vi ikke andre merknader til forslagene.

Med vennlig hilsen **Regnskap Norge**

Christine Lundberg Larsen
Hegdahl
dir.

Adm.

Per-Ole

Advokat

Vedlegg: